

Focus op sociale innovatie

Het sociale aspect, social learning, vormt volgens Roel van Raaij, ministerie EL&I, de verbindende factor in de samenvoeging van de programma's NME en LvDO. Het gaat om educatie aan burgers die de groene economie kunnen vormgeven.

Duurzaam door met NME

De programma's Natuur- en Milieueducatie (NME) en Leren voor Duurzame Ontwikkeling (LvDO) worden gecombineerd in 'Duurzaam door'. Het nieuwe programma was deze zomer in concept gereed. Het document over het vervolg van natuur- en milieueducatie is voor besluitvorming naar de Tweede Kamer gestuurd.

Het nieuwe programma is gericht op transitie naar een groene economie

Beide programma's bestaan al langer. Met name Natuur- en Milieueducatie (NME) heeft een geschiedenis die je bij Jac P. Thijsse kunt laten starten.

Leren voor Duurzame Ontwikkeling (LvDO), waar de p's van people, planet en profit vaak worden gebruikt, bestaat sinds een jaar of tien. De uitvoerders van de beide programma's – Platform NME en Agentschap NL – gaan nu samenwerken.

Het nieuwe programma heet 'Duurzaam door: sociale innovatie voor een groene economie' (2013-2016). 2012 is een overgangsjaar. Waarom een nieuw programma? Volgens Van Raaij ging de verbreding van NME naar duurzaamheid, die zich rond het jaar 2000 afspeelde, voor een aantal organisaties zoals de kinderbeorderijen, te snel. Omdat de discussie over 'leren' moeilijk werd gevonden, kwamen er destijds twee programma's.

Naast de sociale kant is

'verbinding' een opvallende lijn in het nieuwe programma.

Geen losse projecten meer, geen open subsidie, maar arrangementen maken met de omgeving, verbindingen leggen, aansluiting zoeken. Coalitie, cocreatie en cofinanciering. "Dat zijn de sleutelwoorden", zegt Van Raaij. "Dit is de weg waarop we gaan met projectaanvragen." Dat geldt hier, maar dat geldt zeker ook voor de KIGO waar een paar maanden geleden zoveel aanvragen het niet hebben gehaald.

Educatiedeals

Het punt waarop de samenvoeging van de twee programma's kon worden georganiseerd, werd gevonden in het concept van social learning, waarvan bijvoorbeeld Arjen Wals bij Wageningen UR pleitbezorger is. "Essentie is dat meerdere actoren rondom een proces in gesprek zijn en elkaar verder helpen", zegt Van Raaij. De ambitie van 'Duurzaam door' is dat burgers zijn toegerust met kennis, inzicht en competenties op het gebied van natuur en milieu. De focus is sociale innovatie in samenhang met technologische innovatie en beroeps- en burgercompetenties die nodig zijn voor een transitie naar een groene economie.

Verder hebben de uitvoerders van de programma's verbinding gezocht met de Groene Kennis Coöperatie (GKC). Er worden straks kennis- en educatiedeals gesloten met partners zoals GKC of Staatsbosbeheer en er komt een digitaal productenplatform: GroenGelinkt.

Inkleuring

Over het nieuwe programma was behalve met deze partners overleg met overheid, bedrijven, onderwijs- en kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties en het NME/LvDO-werkveld. In het overgangsjaar 2012, nu ruim halverwege, worden opgebouwde kennis en instrumenten steeds meer ingezet voor de groene economie. De verdere context is onder meer de Agenda Duurzaamheid, het Topsectorenbeleid en de Human Capital Agenda en de Agenda Burger-schap.

De visie van het nieuwe programma is uitgewerkt in een aanpak voor de periode 2013-2016 op vijf inhoudelijke thema's (water, energie, voedsel, biodiversiteit en grondstoffen) en vier doorsnijdende thema's (maatschappelijk verantwoord ondernemen, integrale gebiedsontwikkeling, duurzaam produceren en consumeren en onderwijsinnovatie).

De financiering, afkomstig van overheid, bedrijven en maatschappelijke partijen, bedraagt ruim 7 miljoen euro per jaar. Het programma kleurt tevens de inzet in van de budgetten van organisaties die zich bezighouden met vraagstukken op het gebied van duurzaamheid, natuur en milieu. De bijdrage vanuit het Rijk wordt nog door het volgende kabinet bepaald. (tvdb) ■

FOTO TON VAN DEN BORN